

Nemogućnosti razmjene
Izmjene i dopune MRS-a 21

Izmjene i dopune MRS-a 21 Efekti promjena tečajeva stranih valuta

Vrše se izmjene i dopune točaka 8. i 26. te uvode točke 8.A, 8.B i 19.A. s pripadajućim naslovima, kao i točke 57.A, 57.B, 60.L, 60.M i Dodatak A. Novi tekst je podvučen a brisani precrtan. Zbog bolje preglednosti, tekst Dodatka A nije podvučen.

Definicije

8. Sljedeći izrazi u ovom standardu se upotrebljavaju u navedenim značenjima:

...

Mogućnost razmjene jedne za drugu valutu je mogućnost subjekta da pribavi drugu valutu u rokovima koji omogućavaju uobičajeno administrativno kašnjenje i posredstvom tržišta ili mehanizma razmjene prema kojima bi se transakcijom razmjene stvorila izvršna prava i obveze.

...

Detaljnije objašnjenje definicija

Mogućnost razmjene (točke od A2. do A10.)

8.A Subjekt procjenjuje da li je jednu valutu moguće razmijeniti za drugu:

(a) na datum mjerenja; i

(b) u konkretne svrhe.

8.B Ako na datum mjerenja subjekt za konkretne svrhu može nabaviti samo iznos druge valute koji nije značajan, smatra se da ne postoji mogućnost razmjene za tu drugu valutu.

...

Procjenjivanje promptnog tečajeva u uslovima kada ne postoji mogućnost razmjene valute (tačke od A11. do A17.)

19.A Subjekt procjenjuje promptni tečaj na datum mjerenja u uslovima kada ne postoji mogućnost razmjene jedne valute za drugu (kako je opisano u točkama 8., 8.A i 8.B te točkama od A2. do A10.) na taj dan. Procjenjivanje promptnog tečaja subjekt vrši s ciljem da odrazi tečaj po kojem bi se na datum mjerenja izvršila redovita transakcija razmjene između učesnika na tržištu po preovladavajućim ekonomskim uvjetima.

Izveštavanje o transakcijama u stranoj valuti u funkcionalnoj valuti

...

Izveštavanje na kraju narednih izvještajnih perioda

...

26. Ako je raspoloživo nekoliko tečajeva, primjenjuje se tečaj po kojem bi se budući novčani tokovi od transakcije ili stanja mogle podmiriti da su ti novčani tokovi nastali na datum mjerenja. ~~Ako trenutno ne postoji mogućnost razmjene određenih valuta, primjenjuje se prvi sljedeći tečaj po kojem bi razmjena mogla biti napravljena.~~

...

Objavljivanje

...

- 57.A Subjekt koji procjenjuje promptni tečaj u uslovima kada ne postoji mogućnost razmjene jedne valute za drugu (vidjeti točku 19.A) dužan je objaviti informacije koje korisnicima njegovih financijskih izvještaja omogućavaju da razumiju kako ta nemogućnost razmjene jedne za drugu valutu utječe ili se očekuje da će utjecati na financijske rezultate, financijski položaj i novčane tokove subjekta. Da bi ostvario taj cilj, subjekt objavljuje informacije o:

- (a) prirodi i financijskom efektu valute za koju ne postoji mogućnost razmjene za drugu valutu;
- (b) korištenom/im promptnom/im tečaj/evima;
- (c) postupku procjene; i
- (d) rizicima kojima je subjekt izložen zbog nepostojanja mogućnost razmjene date u drugu valutu.

- 57.B Točkama A18., A19. i A20. detaljnije se uređuje na koji način subjekt primjenjuje točku 57.A.

Datum stupanja na snagu i prelazni period

...

- 60.L Dokumentom „Nemogućnost razmjene“, objavljenim u augustu 2023. godine, izvršene su izmjene i dopune točaka 8. i 26. te uvedene točke 8.A, 8.B, 19.A, 57.A, 57.B i Dodatak A. Subjekt je dužan primijeniti te izmjene i dopune na godišnja izvještajna razdoblja koji počinju 1. siječnja 2025. godine ili nakon toga. Ranija primjena je dopuštena. Ako subjekt te izmjene i dopune primijeni na neki raniji period, mora objaviti tu činjenicu. Datumom početne primjene smatra se početak godišnjeg izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi put primijeni date izmjene i dopune.

- 60.M Kod primjene dokumenta „Nemogućnost razmjene“, subjekt neće prepravljati uporedne informacije. Umjesto toga,

- (a) kada transakcije u stranim valutama prikaže u svojoj funkcionalnoj valuti i, na dan prve primjene, zaključiti da ne postoji mogućnost razmjene te funkcionalne valute za određenu stranu valutu, odnosno, ako je primjenjivo, da ne postoji mogućnost razmjene date strane u njegovu funkcionalnu valutu, subjekt, na dan prve primjene:
  - (i) preračunava zahvaćene monetarne stavke u stranoj valuti i nemonetarne stavke mjerene po fer vrijednosti u stranoj valuti, služeći se procijenjenim promptnim tečajem na taj dan; i
  - (ii) priznaje sve efekte prve primjene izmjena i dopuna kao usklađivanje na početno stanje zadržane zarade;
- (b) kada koristi valutu prezentiranja koja nije njegova funkcionalna valuta ili preračunava rezultate i financijski položaj inostranog poslovanja i, na dan prve primjene, zaključiti da ne postoji mogućnost razmjene njegove funkcionalne valute (ili funkcionalne valute inostranog poslovanja) za tu valutu prezentiranja, odnosno, ako je primjenjivo, da ne postoji mogućnost razmjene valute prezentiranja

u njegovu funkcionalnu valutu (tj. u funkcionalnu valutu inostranog poslovanja), subjekt, na dan prve primjene:

- (i) preračunava zahvaćenu imovinu i obveze služeći se procijenjenim promptnim tečajem na taj dan;
- (ii) preračunava zahvaćene stavke kapitala služeći se procijenjenim promptnim tečajem na taj dan ako je funkcionalna valuta subjekta hiperinflacijska; i
- (iii) priznaje sve efekte prve primjene izmjena i dopuna kao usklađivanje kumulativnog iznosa tečajnih razlika – akumulirano kao odvojenu komponentu kapitala.

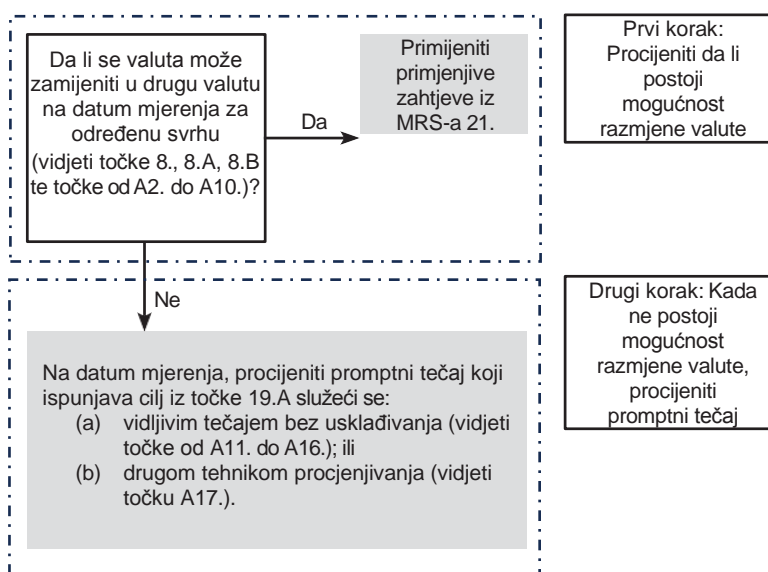
...

Dodatak A Uputstvo za primjenu

Ovaj dodatak čini sastavni dio standarda.

Mogućnost razmjene

- A1. Dijagramski prikaz u nastavku teksta je namijenjen da subjektima pomogne ustvrditi da li postoji mogućnost razmjene neke valute i, onda kada ne postoji, procijeniti promptni tečaj.

Prvi korak: Procijeniti da li postoji mogućnost razmjene valute (točke 8., 8.A i 8.B)

- A2. U točkama od A3. do A10. daju se uputstva za primjenu kao pomoć subjektima kod utvrđivanja da li postoji mogućnost razmjene jedne za drugu valutu. Može se desiti da subjekt utvrdi da ne postoji mogućnost razmjene jedne za drugu valutu čak i u uslovima kada se ta druga valuta može razmijeniti u izvornu. Primjera radi, subjekt može utvrditi da valutu VP nije moguće razmijeniti za valutu VL iako se valuta VL može razmijeniti za valutu VP.

Rokovi

- A3. Točkom 8., promptni tečaj je definiran kao tečaj u transakciji koja se izvršava odmah. Transakcija razmjene se, međutim, ne mora uvijek obvezno izvršavati odmah zbog različitih pravnih ili regulatornih zahtjeva, odnosno praktičnih razloga kao što su državni praznici. Uobičajeno administrativno kašnjenje kod pribavljanja druge valute ne znači da ne postoji mogućnost da se jedna valuta razmijeni za drugu. To šta će

se podrazumijevati pod uobičajenim administrativnim kažnjem će zavisiti od činjeničnog stanja i okolnosti.

Mogućnost nabavljanja druge valute

- A4. Pri utvrđivanju da li postoji mogućnost razmjene jedne za drugu valutu, subjekt razmatra da li može nabaviti tu drugu valutu a ne svoju namjeru ili odluku da to napravi. Uz uvažavanje drugih zahtjeva iz točaka od A2. do A10., mogućnost razmjene jedne za drugu valutu postoji kada subjekt može nabaviti, direktno ili indirektno, tu drugu valutu, bez obzira da li to zaista namjerava, odnosno odluči učiniti. Na primjer, uz uvažavanje drugih zahtjeva iz točaka od A2. do A10., bez obzira da li subjekt namjerava ili je odlučio nabaviti VP, smatra se da postoji mogućnost da razmjeni valutu VL za valutu VP ako može bilo razmijeniti VL u VP ili razmijeniti VL za neku treću valutu (VF) a potom razmijeniti VF za VP.

Tržišta ili mehanizmi razmjene

- A5. Pri utvrđivanju da li postoji mogućnost razmjene jedne valute za drugu, subjekt će uzeti u obzir samo tržišta ili mehanizme razmjene u kojima bi transakcija razmjene jedne za drugu valutu stvorila izvršna prava i obaveze. Provodivost je pitanje zakona. To da li će transakcija razmjene na nekom tržištu ili kod nekog mehanizma razmjene stvoriti izvršna prava i obaveze će zavisiti od činjeničnog stanja i okolnosti.

Svrha zbog koje se nabavlja druga valuta

- A6. Za različite namjene valute mogu biti dostupni različiti tečajeva. Primjera radi, jurisdikcija koja se suočava s pritiscima po svoje platne bilanse bi se mogla odlučiti da obustavi doznake iz kapitala (kao što su isplate dividendi) prema drugim jurisdikcijama a potiče uvoz određenih roba od njih. U takvim okolnostima, nadležni organi bi mogli:

- (a) odrediti preferencijalni tečaj za uvoz datih roba a 'kazneni' tečaj za doznake iz kapitala prema drugim jurisdikcijama, što bi vodilo primjeni različitih tečajeva na različite transakcije razmjene; ili
- (b) učiniti drugu valutu dostupnom za plaćanje uvoza datih roba, ali ne i za doznake iz kapitala prema drugim jurisdikcijama.

- A7. U skladu s navedenim, to da li postoji mogućnost razmjene jedne za drugu valutu bi moglo zavisiti od svrhe za koju subjekt nabavlja (ili bi hipotetički mogao nabavljati) tu drugu valutu. Za utvrđivanje postojanja mogućnost razmjene,

- (a) subjekt koji transakcije u stranim valutama prikazuje u svojoj funkcionalnoj valuti (vidjeti točke od 20. do 37.) pretpostavlja da je svrha u koju nabavlja datu drugu valutu to da realizira, odnosno izmiri pojedinačne transakcije, imovinu ili obaveze u stranoj valuti;
- (b) subjekt koji za prezentiranje koristi valutu koja nije njegova funkcionalna valuta (vidjeti točke od 38. do 43.) pretpostavlja da je svrha za koju nabavlja datu drugu valutu to da realizira, odnosno izmiri svoju neto imovinu ili neto obaveze;
- (c) subjekt koji preračunava rezultate i financijski položaj određenog inostranog poslovanja u valutu prezentacije (vidjeti točke od 44. do 47.) će pretpostaviti da je njegova svrha pribavljanja druge valute da realizuje ili izmiri svoje neto ulaganje u inostrano poslovanje.

- A8. Neto imovina ili neto ulaganja subjekta u inostrano poslovanje se mogu realizirati kroz, između ostalog:

- (a) raspoređivanje financijskog povrata vlasnicima subjekta;
- (b) prijem financijskog povrata od inostranog poslovanja subjekta; ili
- (c) povrat ulaganja subjekta ili vlasnika subjekta kroz, na primjer, otuđenje tog ulaganja.

- A9. Postojanje mogućnosti razmjene jedne za drugu valutu subjekt utvrđuje zasebno za svaku svrhu iz tačke A7. Primjera radi, mogućnost razmjene u svrhu prikazivanja transakcija u stranim valutama u svojoj funkcionalnoj valuti (vidjeti podtočku (a) tačke A7.) subjekt utvrđuje odvojeno od utvrđivanja mogućnosti razmjene valuta u svrhu preračunavanja rezultata i financijskog položaja za inostrano poslovanje (vidjeti podtočku (c) tačke A7.).

Mogućnost da se nabave samo ograničeni iznosi druge valute

- A10. Smatra se da ne postoji mogućnost razmjene jedne valute za drugu ako subjekt, u svrhe utvrđene tačkom A7., može nabaviti samo iznos te druge valute koji nije značajan. Da li je iznos druge valute koju može nabaviti

u konkretnu svrhu značajan ili ne, subjekt procjenjuje poredeći taj iznos s ukupnim iznosom date druge valute koji je potreban za tu svrhu. Na primjer, subjekt čija je funkcionalna valuta VL ima obveze denominirane u valuti VF. Subjekt procjenjuje da li je ukupni iznos VF koji može nabaviti za potrebe izmirivanja tih obveza beznačajan u poređenju s ukupnim iznosom (totalom) stanja svojih obveza koje su denominirane u VF.

Drugi korak: Kada ne postoji mogućnost razmjene valute, procijeniti promptni tečaj (tačka 19.A)

- A11. Ovim standardom se ne uređuje način na koji će subjekt procijeniti promptni tečaj da bi ispunio cilj iz točke 19.A. Subjekt se može služiti vidljivim tečajem bez usklađivanja (vidjeti točke od A12. do A16.) ili drugom tehnikom procjenjivanja (vidjeti točku A17.).

Primjena vidljivog tečaja bez usklađivanja

- A12. Pri procjenjivanju promptnog tečaja kako nalaže točka 19.A subjekt se može služiti vidljivim tečajem bez usklađivanja ako taj tečaj ispunjava cilj iz točke 19.A. U primjere vidljivog tečaja spadaju:
- (a) promptni tečaj za svrhe koje se razlikuju od svrhe u koju subjekt vrši procjenu postojanja mogućnosti razmjene valute (vidjeti točke A13. i A14.); i
  - (b) prvi tečaj po kojem subjekt može nabaviti datu drugu valutu za konkretnu svrhu nakon što se ponovo uspostavi mogućnost njene razmjene (prvi naredni tečaj) (vidjeti točke A15. i A16.).

Primjena vidljivog tečaja za druge svrhe

- A13. Valutu za koju ne postoji mogućnost da se razmijeni za drugu valutu u određenu svrhu bi moglo biti moguće razmijeniti za tu valutu u druge svrhe. Na primjer, subjekt bi mogao biti u mogućnosti da valutu nabavi za uvoz određenih roba, ali ne i za isplatu dividendi. U takvim situacijama, subjekt bi mogao zaključiti da vidljivi tečaj za druge svrhe ispunjava cilj iz točke 19.A. Ako tečaj ispunjava cilj iz točke 19.A, subjekt ga smije koristiti kao procijenjeni promptni tečaj.
- A14. Pri ocjenjivanju da li takav vidljivi tečaj ispunjava cilj iz točke 19.A, subjekt u razmatranje uzima, između ostalih, i sljedeće faktore:
- (a) *da li postoji više vidljivih tečajeva* – postojanje više od jednog vidljivog deviznog tečaj može ukazivati na to da su devizni tečajevi postavljeni da ohrabre ili odvrate subjekte od nabavke druge valute za određene svrhe. U takve vidljive tečajeve mogu spadati 'poticaji' ili 'kazne' i, prema tome, oni ne moraju obavezno biti odraz preovladavajućih ekonomskih uslova;
  - (b) *svrhu za koju postoji mogućnost razmjene valute* – ako subjekt drugu valutu može nabaviti isključivo u određene svrhe (poput uvoza osnovnih životnih potrepština u vanrednim uslovima), dati vidljivi tečaj neće obavezno biti odraz preovladavajućih ekonomskih uslova;
  - (c) *prirodu tečaja* – izglednije je da promjenjivi vidljivi tečaj odražava preovladavajuće ekonomske uslove nego tečaj koji kroz redovne intervencije odrede nadležni organi;
  - (d) *učestalost ažuriranja* tečajeva – manje je vjerovatno da će vidljivi devizni tečaj nepromijenjen tokom vremena odražavati preovladavajuće ekonomske uslove nego vidljivi tečaj koji se ažurira na dnevnoj bazi (ili čak i češće).

Primjena prvog narednog tečaja

- A15. Može se desiti da valuta koja se ne može zamijeniti u drugu valutu na datum mjerenja za određenu svrhu može naknadno postati zamjenjiva u tu valutu za tu svrhu. U takvim situacijama, subjekt bi mogao zaključiti da prvi naredni tečaj ispunjava cilj iz točke 19.A. Ako taj tečaj ispunjava cilj iz točke 19.A, subjekt ga smije koristiti kao procijenjeni promptni tečaj.
- A16. Pri procjenjivanju da li prvi naredni tečaj ispunjava cilj iz točke 19.A, subjekt u razmatranje uzima, između ostalih, i sljedeće faktore:
- (a) *period između datuma mjerenja i datuma kada se ponovo uspostavi mogućnost razmjene valute* – što je taj period kraći, to je izglednije da će prvi naredni tečaj biti vjeran odraz preovladavajućih ekonomskih uvjeta;
  - (b) *stope inflacije* – kada je ekonomija izložena visokoj inflaciji, uključujući hiperinflacijske ekonomije (u značenju iz MRS-a 29 *Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim privredama*),

cijene se najčešće naglo mijenjaju, nekada i po nekoliko puta na dan pa, stoga, prvi naredni tečaj valute takve privrede neće obavezno odražavati preovladavajuće ekonomske uslove.

Primjena druge tehnike procjenjivanja

- A17. Subjekt koji koristi druge tehnike procjenjivanja može koristiti bilo koji vidljivi tečaj, uključujući tečaj za tržišne transakcije razmjene i mehanizme razmjene koji ne stvaraju izvršna prava i obveze, i, po potrebi, ga uskladiti da bi ispunio cilj iz točke 19.A.

Objavljivanja u uslovima kada ne postoji mogućnost razmjene valute

- A18. Subjekt razmatra koliko detaljno mora biti objavljivanje da bi se ispunio relevantni cilj iz točke 57.A. On objavljuje informacije iz točaka A19. i A20., kao i sve dodatne informacije potrebne da ispuni cilj u pogledu objavljivanja iz točke 57.A.

- A19. Primjenjujući točku 57.A, subjekt objavljuje:

- (a) valutu i opis svih ograničenja koja proističu iz nepostojanja mogućnost da se ona razmijeni za drugu valutu;
- (b) opis zahvaćenih transakcija;
- (c) knjigovodstvenu vrijednost zahvaćene imovine i obveza;
- (d) korištene promptne tečajeve i to da li se radi o
  - (i) vidljivim tečajevima bez usklađivanja (vidjeti točke od A12. do A16.); ili o
  - (ii) promptnim tečajevima koji su procijenjeni pomoću druge tehnike procjenjivanja (vidjeti točku A17.);
- (e) opis svih tehnika procjenjivanja koje je koristio i kvalitativne i kvantitativne podatke o ulaznim vrijednostima i pretpostavkama za primjenu tih tehnika; i
- (f) kvalitativne podatke po kategorijama rizika kojima je subjekt izložen zbog nepostojanja mogućnosti razmjene date za drugu valutu te podatke o vrsti i knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza koji su izloženi svakoj od datih kategorija rizika.

- A20. Kada ne postoji mogućnost razmjene funkcionalne valute inostranog poslovanja za valutu prezentacije ili, ako je primjenjivo, valute prezentacije za funkcionalnu valutu inostranog poslovanja, subjekt objavljuje i:

- (a) naziv tog inostranog poslovanja, da li se radi o zavisnom društvu, zajedničkom poslovanju, zajedničkom poslovnom poduhvatu, povezanom društvu ili podružnici, te njegovo sjedište;
- (b) rezime finansijskih informacija o inostranom poslovanju; i
- (c) prirodu i uslove svih ugovornih aranžmana prema kojima je subjekt dužan finansijski pomoći dato inostrano poslovanje, uključujući događaje i okolnosti koji bi subjekt mogli izložiti gubitku.

Vrše se izmjene i dopune naslova. Novi tekst je podvučen.

Dodatak B

Izmjene i dopune drugih publikacija

Izmjene i dopune MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

---

Vrše se izmjene i dopune točaka 31.C i D.27 te uvodi točka 39.AI. Novi tekst je podvučen a brisani precrtan.

Prezentiranje i objavljivanje

...

Objašnjenje prijelaza na MSFI-jeve

...

Upotreba surogatnog troška nakon ozbiljne hiperinflacije

31.C Ako subjekt odabere mjeriti imovinu i obveze prema fer vrijednosti i koristiti tu fer vrijednost kao surogatni trošak u svom početnom izvještaju o financijskom položaju prema MSFI-ju zbog ozbiljne hiperinflacije (vidjeti točke od D.26 do D.30), u početnim financijskim izvještajima prema MSFI-ju treba objaviti objašnjenje kako i zašto je imao i onda prestao imati funkcijsku valutu koja je izložena ozbiljnoj hiperinflaciji. ~~ima obje od sljedećih karakteristika:~~

- (a) pouzdan opći indeks cijena nije dostupan svim subjektima s transakcijama i stanjem u predmetnoj valuti;
- (b) ne postoji mogućnost razmjene između predmetne valute i relativno stabilne strane valute.

...

Datum stupanja na snagu

...

39.AI Odredbama dokumenta „Nemogućnost razmjene“ (izmjene i dopune MRS-a 21), objavljenog u augustu 2023. godine, izvršene su izmjene i dopune tačaka 31.C i D.27. Subjekt je dužan primijeniti te izmjene i dopune kod svake primjene MRS-a 21 (izmijenjeno izdanje iz augusta 2023. godine).

...

Dodatak D Izuzeća od drugih MSFI-jeva

...

Ozbiljna hiperinflacija

...

D.27 Valuta hiperinflacijske ekonomije izložena je ozbiljnoj hiperinflaciji ako ima obje od navedenih karakteristika:

- (a) pouzdani opći indeks cijena nije dostupan svim subjektima s transakcijama i stanjima u predmetnoj valuti;
- (b) ~~razmjenjivost između~~ ne postoji mogućnost razmjene predmetne valute i u relativno stabilne strane valute ne postoji. Mogućnost razmjene se procjenjuje u skladu s MRS-om 21.